

LO TEATRO CATALÀ

ANUNCIS
Y RECLAMS
à preus
CONVENCIONALS

PERIODICH SETMANAL INDEPENDENT

DE LITERATURA. ART, NOTICIAS Y ANUNCIS,

Destinat principalment á fomentar lo progrés é interessos del Teatro de Catalunya

Director: D. Joan Brú Sanclement

REDACCIÓ
Y ADMINISTRACIÓ
carrer Aribau
93, 3.er, 1.^a

PREUS PER SUSCRIPCIÓ

En Barcelona. . . 1.00 pesseta trimestre.
Fora. . . 1.50 » »

ULTRAMAR

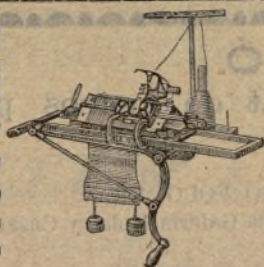
{ Semestre. 7 pessetas
{ En any. . 12 »

PREUS DE CADA NÚMERO

Número corrent. . . 10 céntims
Id. atassat. . . 15 »

VICTORIA

¡VICTORIA!

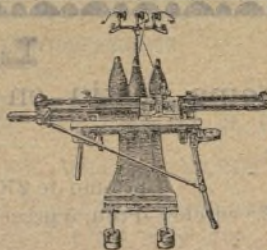
Es la máquina mes perfeccionada y la que proporciona la millor manera de guanyarse la vida á casa.

S'hi fan mitjas, calcetins, camisetes, y demás géneros de punt. Preus reduhits y ensenyança gratis.

Pera tota classe de datos, dirijirse al operari constructor

N. AGUSTI MANYOSA

Archs de Junqueras, 4, 1.er

CONCORDIA

La propietat intel·lectual

I

No hi ha dubte que es de gran importància per l' esplendor del teatre y pera la bona marxa de las empreses, que tot lo que contribueixi realment y de una manera certa al bon resultat de las representacions, déu ser considerat com element vital pera l' art escènic y, per consegüent, ser tingut en compte al considerar los assumptos teatrals, no baix lo punt de vista artístich propiament dit, sino baix lo prisma utilitari, ó siga dels rendiments que hagi de produhir á la persona que aporti lo expressat element de vida y d' éxit moral ó material.

Mes, al fer semblant consideració, es precis que tots los elements necessaris ó indispensables pera produhir lo que puga desitjar cada un dels que n' aportan, no traspassi cap d' ells los límits que han de tenir per lley natural y per dret equitatiu; perque no 'sent aixís, es á dir, si cada element dels principals pe'l sosteniment regular de la institució escènica, volgués abrogarse una supremacia sobre 'ls demés que com éll s' han de menester, acabarian ab mes ó menos temps per perjudicar als propis interessats y en últim resultat farien talment impossible la vida de las empreses que son com lo receptàcul ahont s' han de tancar las pretensions totes dels que, vivint d' ellas, las fan viurer.

Vol dir aixó, que tota la suma de pretensions parcials de quants intervenen en fomentar las funcions artístich-teatrals, no pot ser més gran que las que bonament por contenir la caixa de las empreses, que son l' iman que ab sa forsa mágica atrau vers ella las miradas y 'ls cuidados y 'l carinyo de tots los que, no desitjant véuerla buyda, procuran treurer, no obstant, d' ella lo mes que 'ls hi es possible.

Comensant per 'ls duenyos dels colisseus, seguint per los artistes que son ó que s' diuen eminents, mirant luego á la part escenogràfica y alguna altra, pensant després en los diversos rams industrials que son poderosos ausiliars pera que s' fassin las funcions, se nota d' un temps ensá una tendencia tal d' exageració en la manera de ser partícipe dels productos de las públicas representacions, que 'ls empressaris cada vegada están més cavilosos al pensar en la formació ú organizació de qualsevol negoci teatral.

Una de las cosas principalment que en aquets últims temps ha vingut á fer anormal la bona gestió dels assumptos de teatre, es la propietat literaria, que si no sofreix modificació radical respecte als exagerats pagos á que obliga y á la forma en que per alguns representants, obehint de fixo á ordres de Madrit, preten ésser tractada, vé á ser una amenaça constant que de dia

en dia allunyarà de las empreses á las personas qual professió es la explotació dels locals ahont en nostres días s' acostuma á consagrar encara tribut al Art.

Hi ha qui, parlant de la propietat en general, diu qu' es un robo: nosaltres, que no som de aquesta opinió, al pensar en tal assumpto, hem de confessar que es avuy, nó un robo, pero si un verdader abús capás d' acabar ab la vida raquítica que arrastren las societats ó 'ls particulars que s' dedican á oferir espectacles al públich.

Enhorabona que 'ls autors ó propietaris de las obras que s' posan en escena participin dels productos que s' obtinguin en las representacions, perque no seria just de cap manera que cobressin lo duenyo del edifici, 'ls artistes, y tothom que viu del teatre, méntres precisament lo qui ha escrit la producció quedés sense véuer recompensat lo treball de la seva inteligencia, ab lo que tots los altres fan gala del seu mérit y per medi del qual guanyan sous mes ó menos exagerats.

Pero la manera com los autors ó propietaris de las produccions han de percibir los drets de representació, ha de estar basada en principi de justicia; y avuy, encara que al volguer cobrar lo que 'ls apar bé, ho fan protejits per un precepte legal, com aquet no descansa en bases justas sinó que s' apoya en fonaments falsos, dona per resultat que la propietat intel·lectual es una mina qu' explotan uns quants apreciables ciutadans y alguns celebrats escriptors que van arreglar-se ells mateixos lo projecte á que unas Corts (atentas com están sempre nostres Cossos legislatius més á la política palpitant que á lo que no revesteix aquet caràcter) van concedir la seva aprobació sense considerar la importancia del assumpto, permetent com conseqüència d' un pracedir tant descuilat, que una lley fós sancionada per la Corona sense estar inspirada en la equitat y la justicia que déu ostentar en primer lloch qualsevol disposició llejislativa.

Semblará potsé á algú massa atrevida la categórica afirmació que deixem estampada en lo párrafo anterior. No hi fa res: si hi há qui ho pensi, es que no coneix la lley vigent de Propietat intel·lectual, ó que no s' ha fixat en que no obeheix sa tendencia á protegir, á la par que 'ls interessos del autors ó propietaris, los de las empreses dels teatros, si no que al pas que als primers los hi concedeix tots los drets y fins tots los *tórtos*, á las segonas los hi imposa tantas obligacions y trabas, que casi no poden girarse en lloch, que no topin ab algun article de la lley que s' ha convertit per ellas en una especie de granader de *Los Madgyares*.

Pensem demostrar ab tota claretat lo que sostenim, y ab tal motiu nos proposen publicar una série d' escrits que contant ab la benevo-

LA GRAN EXPOSICIÓN

poema festiu en XXV cants y escrit en varietat de metros per

JOHN MOLAS Y CASAS

Un tomo de 270 planas ilustrat ab 210 dibuixos y grabats de R. MIRÓ FOLGUERA
3.ª edició.—Preu, 5 pessetas.—Se ven en las librerías y en la Admintració de la Galería Molas y Casas,
Hospital, 12 y 14, 2.º—BARCELONA

lencia de nostres lectors veurán la llum en aquet setmanari, á fi de que 's compregui la necessitat imperiosa de fer una nova llei ó de reformar la que ara regeix; y aixó, no precisament pera procurá 'l bé del teatro ni pera fer possible la desahogada existencia de las empresas, sino porque no pogan tenir aplicació en nostres temps disposicions injustas á tot serho y que, si podrian passar en épocas de despotisme, no deuen pas tolerarse en los últims anys del sigle XIX.

P. DE R.

Massa susceptibilitat

Lo càrrech de periódista té la seva part poch agradosa. Així podem dirho nosaltres avuy, perque hem rebut la següent carta que transcribim sense traduhirla, á fi de no desvirtuar gens son sentit:

«Amigo Director: tengo el disgusto de suplicarle que desde esta fecha se sirva darme de baja en la suscripción al semanario LO TEATRO CATALÀ, de su digna dirección

Creo inútil manifestarle á V. los motivos que tengo para ello, pues de sobras los habrá comprendido su claro talento.

Esto no obstante, continuo siendo de V. affmo. amigo y S. S. Q. S. M. B.

J. M. V.

Barcelona 6 Agosto 1891.»

Francament hem de dirho. Aquesta carta nos ha apesarat, perque al reflexionar sobre quins poden ser los motius á que diu son autor que obeheix la resolució presa, no trobem pas tals motius.

¿Y no es trist que sense saber de cert la causa, nos vejem privats de contar entre 'ls lectors de nostres modestos treballs á una persona que, á mes de ser veraderament amiga, té molta ilustració y vastos coneixements artistichs, sobre tot en lo que 's refereix á la música?

Per aquet motiu, desitjant conservar-la entre 'ls que 'ns honran llejintnos, li farem enviar 'ls números, encara que barrantlo de las llistas de suscriptors efectius y trasladant á las dels honoraris lo nom del interessat.

Així satisfem lo seu desitj y esperem qu' ell, acceptant lo cambi de nom en las planas dels llibres de nostra administració, satisfará 'l nostre; tant més, quant ha de saber nostre amich que nosaltres publiquem LO TEATRO CATALÀ pera parlar ab lo cor á la mà y sense que 'ls redactors al escriurer sos judicis sápigam qui son los personas que tenen subscripció, encara que aquestas perteneixin á la carrera del teatro.

Mes ¡ah! ¿qu' hem dit? Ara hi cayem! Lo firmant de la carta es un dels principals fomentadors entre 'ls artistes que 's dedican á l' ópera italiana.

Ja hem donat potsé ab la causa ara que ni menos la buscábam.

Lo nostre amich ¿ha quedat ressentit en sa dignitat tal vegada per alguna apreciació que respecte

á son mérit hagi fet nostre crítich musical al parlar de las primeras funciones líricas donadas fa poch en lo teatro Gayarre per compte de la empresa Zerazzi? ¿ó está potsé ofés perque no 's parla d' ell al ressenyar la inauguració de la nova empresa?

Si ara no es á la companyia ¿có'm vol parlem d' ell? Si la empresa que te á son càrrech lo teatro de la rambla de Catalunya no utilisa sos serveys, ¿es culpa nostra? ¿No feya, per ventura, respecte d' ell un merescut elogi nostre revistero en lo penúltim número dels que portem publicats? ¿Creu convenient que nostre redactor digués que qui ara ocupa 'l puesto compromés qu' ell ocupaba, no desempenya be 'l càrrech, quant hi está perfectament? ¿Volla acás nostre amich que censuréssim la conducta de la nova empresa deixant de contractarlo?

Ja veu, si per cas, lo ofés artista que aquesta no es ni potser may nostra missió.

Los que redactan un periódich (al menos així ho tenim entés quants escribim en LO TEATRO CATALÀ, y aixis ho fem) deuen concretarse, al revistar espectacles, que es del punt de que 's tracta sen los escrits á que ara fem referencia, á parlar dels que ressenyan, jutjant als artistes que 'ls desempenyat; y si aquets son deficientes, no ensanyarse ab ells, sino que sense apartarse de lo just, procurar no ferir may la seva susceptibilitat ni perjudicar ab fortas censuras son pervindre artistich.

Ara, ficarse en si una empresa ha d' ajustar á Fulano ó á Mengano, en si ha de pèndrer al tenor A ó al barítono B, en si li convé mes lo mestre Pere que 'l concertador Pau, mes clar, ficarse en recomenar á determinat artista, aixó no; perque aquet camí 'ns apartaria de terreno propi del periodista imparcial y crearia á qui 'l seguís una situació violenta que l' indisposaria sempre ab alguns artistes ó empresarios y que li privaria de escriurer ab la franquesa que déu inspirar tot lleal judici.

Aixó ha de tenirho entés l' amich á qui contestem, comprenent que si no es equivocada nostra creencia respecte á la causa que li fa deixar la subscripció, denota aquesta causa un verdader y desmesurat excés de susceptibilitat que no déu tenir may ningú que sápigam distingir perfectament la notable diferencia que existeix entre la susceptibilitat y la verdadera dignitat artística.

Si 'ls motius qu' aduheix son, donchs, los que en aquest instantensem, no son prou ni poden serho en concepte de cap persona que no estiga ofuscada ó apassionada, pera obrar com impremeditadament ha procedit lo distingit artista que 'ns ocupa; y així esperem que ho reconeixerá ell mateix quant s' enteri de las presents ratllas que escribim pera que en tal cas li serveixin de complerta satisfacció y pera demostrarli que no deuria haver enviat la carta que 'ns ha dirigit; diheut de pas que si 'ns dól haverla rebuda, no es perque 's dongui de baixa en una setmana en que precisa ment hem tingut varias altas en la llista, sino perque 'ns indica que, encara que en ella 'ns reitera sa amistat, no podria aquesta ésser tan expontánea com desitjem que siga la que 'ns conservi y com de veras ho es pera ell la nostra y la del revistero que, sens pensar, li va fer pèndrer la ploma pera escriurer la comentada epistola. en compte de trassar en lo paper inspiradas notas musicales. —J. P.

PELUQUERÍA ARTÍSTICA

Saló per afeitar, tallar y rissar lo cabell,

DE

LLUIS ANGLADA

GRAN ASSORTIT DE PERRUCAS

y tota classe de postissos per a artistes de teatro

Boters, 8, entressuelo

ARXIU LIRICH-DRAMÀTICH

DE

BONNIN GERMANS

COPISTERÍA DE VERS Y MÚSICA

Se serveix per tot Espanya á preus baratos

Carrer del Vidre, 2, quart, Barcelona.

Despatx cada dia, fins á las 10 del vespre.

La matinada

Las sombras de la nit desapareixen
ab los purs raigs del Sol,
qu' il·lumina ab magestat la terra
desde 'l blau horitzó.

Per tot regna la llum; la llum divina
dissipa la foscó,
recobrant la Natura los bells quadros
de grata inspiració.

Las onas de la mar mitj abatudas
fins parán sas remors,
contemplantse al seu cim faixas dauradas
que ho son pe 'ls raigs del Sol.

Y mentres lo vaixell humil se groxa
en mitj del mar profund,
lo pescadó 'l nou dia ab goig saluda
cantant cançons d' amor.

Las flors joyosas sas poncellas obran
ab lo mestrall tant dòls;
y besadas per éll, lo cap doblegan
per' saludá al nou jorn.

Los aucells d' alegría dolsas trovas
llensan pe 'ls branquillons
y, besantse ab ternura, amor se juran
allá al bell mitj del bosch.

J. CASANOVA VENTURA.

Nostres pintors

J. Pagés Ortiz

Era un xicot que prometia molt y ha sapigut
cumplir á forsa de talent, estudi y bona voluntat.

Fill de Girona y aficionat de petit a la pintura,
la Diputació Provincial de dita ciutat va pensionar-
lo, tenint en compte las condicions excepcionals
qu' en ell concorrian y que profetisaban un pervin-
dre brillant per l' art. Comensá ab gran lluhiment
sos estudis, primer á Madrid y mes tart á Roma,
ahont tingué per mestre l' eminent artista Enrich
Serra. Quant la llevó y la terra es bona y 'l pagés
la sab conreuhar degudament, la planta creix ràpi-
da y fructifica prompte. Aixó es lo que ha passat
ab nostre artista. Impulsat per los dots naturals
que l' adornan y guiát per tant bon mestre, va fer
ràpits progressos que l' han convertit molt jove
encara (21 anys) en un d' aquells pintors de que se
'n fa cas.

Lo deute que va contréurer l' ha pagat: lo que
era una esperansa es ja un fet, y nosaltres, que sen-
tim per Catalunya lo carinyó que déu tenir tot
home de bona fe per la terra que l' ha vist néixer,
no podem menos defelicitarnos y felicitar al senyor
Pagés per sos progressos.

Dos quadros va presentar en la passada Exposició
de Bellas Arts; un paisatge molt bonich y en lo qual
s' hi vislumbra l' influencia del seu mestre, sobre
tot en lo modo de fer lo cel y l' aygua, y un quadret
de petitas dimensions. *Interior d' una casa en Tivoli*,
qu' ha sigut recomenat per lo Jurat y adquirit
per l' Excm. Ajuntament, després de premiat ab
diploma honorífich, A primera vista sols se veu en

aquet quadro una negror de la qual surten poch á
poch perfils y detalls.

La manera com está tractada la llum qu' entra
per una petita finestra y que fa ressaltar confosa-
ment los objectes del interior en mitj de las som-
bras crepusculars qu' omplan la totalitat del quadro,
es d' una veritat irreprotxable y demostra con-
dicions excepcionals que per si solas aquilatan lo
mérit del artista justament recompensat en l' ultim
certamen universal verificat en Barcelona.

També hem tingut ocasió de admirar última-
ment un retrato original del mateix autor, en lo
que demostra envejables dots per aquet género de
pintura que poden donarli en tems no llunyá
honra y profit si s' hi dedica ab la perseverancia y
estudi á que 'ns té acostumats.

Pera terminar supliquem al distingit artista que
no s' prengui aquestes ratllas com un certificat de
mestre *non plus ultra*. Ni nostres escassissims conei-
xements nos donan autoritat suficient per expedir
patents de mestre, ni eucara que la tinguessim la
donariam, pues som dels que creyem que per arribar
á la meta desitjada siga en art ó en ciencia, s' ha de
estudiar molt y molt, y al iograr aquet lloch desit-
xat s' ha d' estudiar mes qu' antes encara, pues que
lo suprem *desideratum* qu' anhela la rahó humana
es tan sols un fantasma brillant y fugitiu que s'
allunya á mida que mes volem acostanshi.

BEN.

REVISTA D' ESPECTACLES

ELDORADO.—Avans de marxar á la Puda, lo
senyor Rossell doná una de las funcions que tenia
anunciadas, vejentse per aquest motiu lo dimecres
de la setmana passada plé del tot lo teatro Eldo-
rado, á pesar de la pluja que va caurer á la hora de
entrada.

Lo senyor Rossell prengué part en la sarsueleta
El Marqués del Pimentón y en la ópera *Arturo di
Fuencarrale*, desplegant en las dugas obras tota la
seva gracia, especialment en la segona que lográ
fer riure al públich del comensar fins al acabar.
Lo senyor Romea feu un Mefistófele com ell sol sab
ferho; es dir, de una manera acabada: en la escena
del llás estigueren los dos inimitables, obtenint re-
petits aplausos, dels que participá la senyora Ro-
mero, que cantá ab molta gracia la seva part.—M.

TEATRO GAYARRE.—Continúa cada dia
essent major la concurrencia á las funcions d' ópe-
ra popular. *Ernani* va ser l' ópera cantada després
de *L' Africana*, y vá posarse pera que cantés la part
de protagonista lo ja conegudissim y aplaudit tenor
Sr. Angioletti. Molta era la ansietat entre los can-
tants d' ofici y 'ls aficionats, aixis com entre lo gran
nombre de joves que estudian tant difícil y aguda
part de tenor de dita partitura verdiana.

Lo resultat fón superior á las esperansas conce-
budas, porque tant en l' aria de surtida com en lo
resto de la partitura, estigué felis, potser molt mes
que en *Gli Ugonotti*, aixis com á cantant y com á

PAPER DE FUMAR

PLANAS

Marca registrada

Depòsit: Unió, 2. — BARCELONA

FÉLIX CARRERAS

21, Riera Baja, 21

Unich representant de la acreditada Casa Biragli de Milán.
Especialitat en corassas y armaduras completas. Gran
assortit de cinturons, diademas y altras joyas, en diferents
metall propis pera vestuari de teatro.

Se lloga y se serveix per temporadas completas mediant
contracta, encare que siga per obras de gran espectacle.

PREUS SUMAMENT MÓDICHS

artista, valentli freqüents ovacions en lo curs de la representació, moltes vegadas sol y altres en companyia de la Sras. Gay y Pelayo y senyors Borghioli, Thos y Monrós.

Ab l'òpera *Faust* se presentà dissapte passat lo principiant Sr. Rovira, jove que té una bonica y extensa veu de barítono, lo que demostrà en la part de *Valentin*. A dit jove fora la ven li falta tot, y del any passat (que va cantar la mateixa part) fins ara, no havem sapigut véureli cap adelanto notable. Lo senyor Rovira déu coneixer de sobras barítonos que tenen tanta ó mellor veu qu'ell y no fan cap carrera, y es degut á que no n'hi ha prou de la veu pera alcansar un nom en lo teatro, sino que 's fan necessaris uns estudis que molt pòchs fan y que son indispensables pera sobresurtir en la escena y no consisteixen casi may solsament en fer mes ó menos temps vocalisos y en apèndrer á bots y empentas la part de quatre ó sis operas lleansantse després al teatro.

Ab aixó no volém de cap modo significar que 'l senyor Rovira no serveix pera la carrera empresa, molt al contrari; ja que té la primera condició pera poder cantar, qu' es tenir veu. Mes estudihi de fort y de ferm sense escoltar á ningú dels que l'adulan omplintli lo cap de pretensions, porque ab aquestas solas, ni ab veu ni sense 's fa res ni s'arriba en lloch.

L'*Africana* y *Ugonotti* segeixen donant bonas entradas, é hi logran molts aplausos la Sra. Bassi, una real mossa que té ja conquistat al públich, y los senyors Angioletti, Bertran, Carbonell, Gil Rey y Thos.

Está ensajantse lo *Roberto* y també *Los Amantes de Teruel*. Pera aquesta última sembla que tornarà la Sra. Muñoz que tant bons recorts deixà la passada temporada. De ser aixis, podrem dir com los castellans: «nunca es tarde cuando llega». També diuhen que está escripturada la soprano lleugera senyoreta Landi. Ho creyém possible, porque bona falta fà.—R. G.

SECCIÓ DEL PIROTÉCNICH

Lo Marqués d'Ayerbe sembla que no està per brochs, sino que vol tot lo canti y reclama del Ajuntament los 600,000 duros del plet.

La Banda munièpal está contractada pera tocar á Málaga per 3,000 duros, dels quals ne pertocan, segons reglament, 1,000 duros al Municipi.

Proposem un medi: ¿no hi hauria siscentas Málagas que vulguin la Banda d'en Rodoreda, y així'l Sr. Alcalde tindria aviat 'ls 600,000 duros pera pagar al exigent Marqués?

Aixis com bufant se fan ampollas, d'aquesta manera bufant 's pagarian deutes y entre tots los músichs farián un millonari.

—Ja ho veuran en la secció corresponent.

—¿Qué?

—Un suelto de nostre company T. Graner dihent que diumenge pròxim se donará concert en lo Tivoli.

¡Ah! Y en reserva 'ns diu que será d'alló del hù.

Y diu que será important

Y diu que, com de costum, en lo Tivoli hi haurá un plé.

Y diu qu'ell no hi farà falta, que baixará del Montseny sols per anarhi.

Y fins nos diu que també, com de costum, no hi aniran sos colegas periodistas.

¡Vaya un atreviment!

¡Home, m'alegraria que 'l fessin quedar malament, que hi anessin y que fins li paguessin el xocolate!

No més que per ferlo quedar ab un pam de nas, que li vindria molt be, porque ell es xato.

Lo nou empresari del teatro Principal Sr. Calle (D. Julio de la) es molt previsor.

Apenas li han concedit la finca per arrendament, ja anuncia: 1.er la companyia espanyola del Sr. Mata; 2.^{on} la companyia Duse ó Novelli (aixó prova que no 'n té cap encara); 3.er opereta, y finalment la companyia Mario.

Massa previsió acusa tal anunci y potsé haurem de dir: ¡lástima que no siga vritat tanta bellesa!

A Caracas volen construir un teatro.

A Atienza projectan fé un teatro d'estiu.

¡Bona ocasió pera portar á qualsevol de dits punts lo construhit y no aprofitat material pe 'l col·lisseu que volian aixecar en lo passeig de Gracia cantonada al carrer de Valencia!

***

Y també hi podria anar ja companyia, porque, segons sembla, la empresa constructora la té formada y contractada.

¡Vaya, donchs, uns aucellayres los tals empresaris, que tenen los aucells quant encara no saben ahont para la gabia!

Pero ja 'ls tenen xalats, porque sembla que 'ls hi han dat *pinsans*.

La companyia de opereta Tomba, es á Montevideo.

Velshiaquí una companyia que té bon nom pera viatjar. ¡Tomba, Tomba, Tomba; aixó es, moue, moue, moue, no estiguis quieta en lloch.

¿Eh, senyor Piano? ¿Qué no tornarem á véurer-la per aquí y aixis diriam:—Tomba, roda 'l món y torna al Born?

LO POLVORISTA.

REUNIONS PARTICULARS

LOPE DE VEGA.—Ab numerosa y escullidíssima concurrencia, diumenge últim á la tarde doná altra de las sevas funcions, oferint l'atractiu de estrenarse un juguet cómic original de D. Félix Ferrari, titolat *¿Que situación?*, lo qual obtingué un éxit afortunat.

CONSTRUCCIÓN DE TEATROS
SERVEY COMPLERT Y BO
pera guardarropias

Per informes y detalls, dirijirse al fuster del carrer de Caspe, 75,
al costat de la botiga de comestibles

BARCELONA

PREUS

de tarifa pera publicar anuncis en aquet periodich

Tot lo peu de plana. . . dos pessetas per inserció

Dos anuncis en plana. . . una

Tres anuncis en plana. . . 75 céntims

Fent l' inserció per un trimestre s' hi fa rebaixa

L'argument no té gaire novetat, per ser lo ja tant gastat assumpto de una noya que 's veu contrariada en sos amors que sent per un jove simpatic y tronat, volent son pare obligarla á unir-se ab un home vell, xacrós y rich, acabant com es de rigor en aquets cassos, es á dir, casantse ab lo qui la noya estima.

Aquesta falta queda bastant ben suplida, ab lo felis que son autor ha estat en lo dialech, tot ell fácil y abundant en equívocs que promouhen las riallas y aplausos del públich que aquest dia demaná al autor qui tingué de presentarse dos vegadas á rébrer la franca enhorabona que se li donaba.

Lo desempenyo siguié bó, vegentse una voluntat digna d' alabansa per part de la Srta. Vila y dels Srs. Sevane, E. Mercader, Roig, y especialment lo Sr. Sanz, encarregat de la direcció escénica.

Avants de dit estreno se doná una representació de la preciosa pessa *Un pollastre aixelat*, per la Srta. Vila y los Srs. Sanz, Alvaro, Sevane, y Galofré que, degut á sos respectius esforços, tots ells ne sortiren bé; mes no sense que 's notés falta d' ajust en las principals escenas.

Segons noticias, tracta de organisarse una funció composta d' escullidas hobras catalanas, dedicada á la memoria del malaguanyat actor D. Lleó Fontova. Aplaudim la idea y desitxem se porti á terme tant importan acte.

CIRCUL DE LA ESQUERRA DEL ENSANXE.—En la funció de reglament, que va donarse l' ultim diumenge al vespre en aquesta Societat, se posá en escena lo drama en tres actes *A espaldas de la ley*.

La direcció estigué á càrrech del artor D. Ricardo Garcia, secundantlo ab aplauso en son desempenyo las Sras. Mendoza, Periu y Zamora, y los Srs. Peralta, Lavorny, Saura, Sala y Parés.

LA BANYA.—No prenem la ploma per ressenyar ara una funció, sino pera dir que la coneguda Societat d' aquest nom, instalada en la vehina vila de Gracia, se proposa celebrar ab esplendides la festa Major.

Lo día 15 del corrent, se dará en lo teatro de la Societat, una funció catalana posantse la tragedia *Las esposallas de la morta* y la divertida pessa, *A pel y á repel*.

Y en los días 16 y 17 s' hi donaran grans balls extraordinaris tarde y nit.—J. XIMENO.

LA JOVENTUT.—Aquesta societat doná lo dissapte passat una funció extraordinaria composta de las sarsuelas en un acte *Caretas y capuchones*, *¿Cómo está la sociedad!* y *La caza del oso*, á benefici del intelligent pianista senyor Leopoldo Señorli.

Tots los que prengueren part en ditas obretas foren molt aplaudits, distingintshi notablement las senyoretas Vila, Castillo, la senyora Coloma y los senyors Coca, Vallmajó, Balmanya, Sica, Moreno, Cantó y Viñas (F).

Finalisá la funció ab un ball de societat.—J. TARRÉ.

COLABORACIÓ ADMESA

Lo número 13

(Al bon amich Pere M.ª Flaquer)

—¡Ey!... Conductor... ¡Pst! ¡pst!... ¿Que va á «La Deliciosa?»

—Sí, que va... ¡Alsa, puchi, puchi... aprisa.

—Be; no s' acalori, home... que no n' es temps ara. Tingui; prènguin aquet cove, si es servit... y aquet cistell y aquestos mocadors...

—¡Apa, mestressa!... Parece que nos traemos aquí la mitad de los encants...

—Tingui y calli... ¡Ave María!... Ja no tindrían de ser castellans pera ser rondinayres...

Y'l conductor, que n' entengué aquella masega de la bona dona, estirá la corretja del timbre, que valia tant com fer arrencá 'l cotxe.

Ja éram uns quants á dintre: casi be no hi cabian sino un parell més de personas, y encara haivan de ser de pocas carns.

Frente meu hi anaba un senyó d' edat, rodanxó, ab un nas molt punxagut y unas ulleras molt grossas á caball del nas, que si no tenia cara de franciscano exclaustat, no sé pas de que la tenia.

Al bell costat d' ell seyan tres senyoretas escanyolidas, bastant lletxetas y que devían aná als banys pera engreixarse, de segü; perque talment totas tres semblaban ánimas de canti: mes avall un pajés de mitja edat, ab barretina morada y vestit de vellut de coló de café, anaba fumant ab pipa, tot satisfet y ample... probablement perque ell també anaba á pendre banys ab aquella *tranvia* que semblaba un carril petit, sense la máquina; y completa ba 'l número just d' assientos de quell cantó un militar jovenet y casi be barbamech, que 's coneixia qu' encara li agradaba lluhir l' uniforme, y pegaba á las tres jermanas cada llambregada que las malmetia.

En lo costat que jo seya encara estich dejú de saber qui hi anaba... ¡Com que no m' hi vaig fixar poch ni molt!...

Devant del Liceo pará 'l cotxe é hi pujá una xicoteta de bon regent que tant podia passar per modista com per planxadora. Quant fou dalt, ab moviments de cap plens de picardia y atolondrament, buscá assiento. Jo, que vaig véurer una ocasió de fe un punt d' home, m' also y:—Segui, aixerrida, segui—li vaig dir tot indicantli 'l meu puesto.

—Gracias—contestá ella ab una veriheta indecisa y tendre.

¡Y ja la vam tení armada!... Es á dir, que ja en tot lo camí no s' interrompi la corrent de miradas establerta entre 'ls seus ulls y 'ls meus.

De tant en tant lo cotxero, qu' era un home farreny, ab mitjas patillas, maliciós de rialla tant com d' ulls, endressaba als matxets alguna *flor* d' aquestas que saben dí 'ls cotxeros de tranvias y jardineras, y que per si sola axeribeix las orellas de las bestias, tant com si 'ls corrés la tralla per damunt.

—¡Ojoo squey! ¡Mala repunyalada!... ¿Qué diu, si vaig als banys?... Be pensém arribarhi, si no 'ns morim pel camí... ¡Ala!... pujéu, sogra; que ja us anyoraba jo... ¡arriba!... ¡Y sí, donal!... veniu

GRAN DEPÓSIT DE PIANOS
F. HENRIQUEZ Y COMPANIA

Balmes, 31.—Barcelona

VENDAS Y CAMBIS DE PIANOS Y ARMONIUMS AL CONTAT Y Á PLASSÓS

En aquesta casa 's venen mellors pianos y ab major baratura que en cap altre magatsem de Barcelona.

Polvo de jabon perfumado

—PARA AFEITAR—

—FÁBRICA—

DE RAMON PUIG Y HUMBERT

Calle del Sauco, n.º 1. CANET DE MAR

Paquetes de peso 400 gramos á 1 peseta cada uno y al por mayor 25 por ciento de bonificación.

aquí, al devant... Aixís com aixís, á dins no crech que hi hagi puesto...

En aquet moment lo pagés fèu senyas al cotxero, que miraba cap á dins, perque cobrés.

—¿Qué hi hà, hereu?... ¡Que cobri!... ¡Oh!... No sòch pas jo qui me 'n cuido.... Vés, tu, *manistro da Hazienda*, que aquet pagés vol pagar...! ¡Vaja! 'l cap viu, home, que sembla estás tot ensopit avuy.

—Vea si tiene otra moneda, mestressa?

—¿Qué vol dir d'aquesta moneda?... Es més bona que no pas la sèva fesomia... ¿Y ara?... ¡qué 'us heu pensat que jo dono gat per llebra?... Ja no hauria de ser castellà...

—Le digo á V. que si tiene otra moneda, que esta es de cartón ¿estamos?... ¡Vaya con la mujer esa!...

—Tingui... tingui, que encara 'm faria acalorar... Veli aquí mitj duro... Pro a n' al que 'ns digui qu' aquesta pesseta es falsa, ja li podeu contestar que 'l fals ho es éll: ¿ho heu sentit?

—Conductor... Cobre por las tres señoritas y la mamá, que va al lado—feu en aixó 'l cadet, que no paraba ni un moment lo tiroteig de miradas...

Valga dir la vritat; jo tampoch paraba 'l que sostenia ab la modisteta, ó planxadora, ó digueuli com volgueu... Aquella xicota m' anaba engrescant de mica en mica... Se 'n anà una dona que seya al seu costat y no 'us dich si vaig aprofitar 'l ocasió per assentármeli frech á frech.

—¡Ay, quina calor!—exclamá per centéssima vegada la minyona.

—¡No me 'n parli, filla!—vaig contestar jo—Ja conech que vosté se 'n va als banys... Aixó de teni tanta calor...

Ella va riure una mica; pero no va xistar.

—¡Si ho conech!... No cal pas que rigui... ¿A qué li endevino á quins banys va?

—Vaig á S. Miquel.

—¿Veu? Lo que jo li anaba dir. Es clà: una noya tan aixerida no pot anar mes que á S. Miquel...

—¡Ey! ¡vosté, jove!... Fassi 'l favor si li plau de tractarme una mica milló aquestos cistells—fèu la dona que havia pujat tant carregada, y que per qualsevol cosa movia un esbalot.

—Lo que yo digo es que no me vendrá mal ahora un baño, morena, porque hace ya rato que me estoy abrasando vivo en esos ojitos.

La senyoreta, una de las tres escanyolidas, á qui anaba dirigida aquella enderga del militar, va tornarse tota vermella y jirà la cara al altre cantó.

Lo cadet degué pensá en son llenguatge; Peix al cove!

Lo senyó del nas llarch s' havia adormit com un patriarca. La dona dels bultos ja tornaba á fer correr la llengua.

—¡Jesús, María!... Y quina calma gastan aquets cotxeróts!... Si ho arribo á saber...

—¿Qué haguérau fet si ho arriben á sabé, ve-yám?—preguntá 'l cotxero, mirantse á la dona ab molta patxorra.

—Mes valdria que fessis corre als animals, tu, en compte d' enrahonar...

—¡Te rahó la dona!... Ara m' heu agradat, en bona fé!

—¿Us hi voleu posar vos á manar?

—¡Poca solta!

—¿Que sou filla de Gracia vos, pubilla?... Com que mala guanyat que se 'us ne perdi tanta quant enrahoneu...

—¡Vamos!...—observá la que havia pujat últimament y seya al devant ab lo cotxero—Vamos, hi ha donas que sembla qu' han nascut per predicadoras.

—També es vritat, aixó, *sogra*. ¿Veyeu? vos, si, ¡pst! ¡ey!... ¡tu fora del devant com un diantre!—vos si que feu cara d' enrahonada... Ja 'us ho dich jo que us pendria per sogra, y ara mateix si voleu.

—¡Calla, gat, calla!

—Quant siguem al carré Nou ja m' avisareu, si 'us plau—digué 'l pagés tocant per un bras al conductor.

—¿Al carrer Nou?... ¡Anda, anda!... ¡Podia haber avisado en la Barceloneta, hombre!... Estamos en lo *Passeich* de Colón...!

—Y bé, feu pará que baixará 'l home—saltá la dona dels bultos, que no podia deixar de ficar cul·lerada, com sempre.—Hi ha gent ben gamarusos tant mateix!

Jo estava ja al cap de vall de la meva *introducció* amorosa, y faltaba poch per comensá 'l *preludi*, quant arribábam al cap de vall de la Barceloneta.

—¿No diu que vé cada día á n' aquest hora vosté?—li vaig preguntar.

—Sí, cada dia.

—Donchs... á véurer si 'ns trobarem... Perque ara jo també hi vindré. ¿M' entén, maca, lo que vull di?

Ella callá: lo cotxero, que acababa de parar als matxos, me miraba ab los seus ulls plens de picardia com volguent dir «¡Alsa noy, ja es teval!»; la dona dels bultos baixá també tot mormolant de la calma que gastan aquells cotxes; baixá 'l senyó de las ulleras á qui despertá 'l paro de la *jardinera*; ferén lo propi las tres «hijas de Elena» que ja semblaban ser conquista del cadet, qui saltá darre-ra d' ellas ab la mamá, y quedá per fi buyt aquell vehicul, que jo sempre mes recordaré ab carinyo, perque en ell vaig conéixer á la planxadora mes salada que menja pá á Barcelona. Cert que 'l número fá de bon recordar.

Era 'l número 13.

RAMÓN MATEU.

Amorosa

La cresta de la montanya
fa de niu á un roure sol:
un roure sol, qu' allí guarda
l' historia dels meus amors.

Aneuhi y á ell pregunteuli
si nostre amor es sagrat,
y tot fent aná 'l ramatje
veureu lo que us respondrá.

Us respondrá tot alegre
com si sentís nostre goig:
—S' estiman, los dos s' estiman...
sols ells son fills del amor.

Y es, que en lo tronch hi té 'l roure
dos mots curts y al mitj un cor:
l' un es de ma bella aymia,
l' altre mot...lo vaig fer jo.

M. SOLÁ.

Carme, 33

Máquinas de cu-
sir, máquinas de
fer mitja

SANTASUSANA

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller pera adobar tota classe de máquinas — Se ven á plassos y al comptat

Carrer del Carme, 33.—BARCELONA

Carme, 33

Aparatos pera
pendre dutxas.

SALÓ DE DESCANS

Dispensi 'l lector si avuy no donem datos de la artista qual retrato va en la plana primera del present número. Un nostre amich, à qui no podem ni volem ni debem desairar, desitja que 'l publi-quessim, demanantnos que per respectables motius de familia, limitessim nostra complacencia à posar la làmina, abstenintnos de entrar en noticias de la senyoreta à qui representa, y per aixó, assentint à tal idea, nos limitem à donar aquesta necessaria explicació que justifica nostra conducta.

* La Comissió organitzadora de las festas de la vila de Manlleu, ha tingut la galanteria d' enviar-nos, luxosament imprés, lo programa de las que allí s' farán del 14 al 30 del corrent, dias de la festa major. Apart de las religiosas, hi ha moltes festas civicas, com balls, fochs artificials, certamen pe 'l Centre Catalá, funció en lo teatro (en quin programa figuran un drama en un acte, titulat *Catalunya* y la pessa *Sébas al cap*), concerts y corridas de vacas y novillos, prenenthi part la quadrilla de 'n Murulla. No hi faltarán forasters.

* Lo Certamen literari de la Secció catalanista de la Associació de Catòlics de Sabadell, celebrat en dita ciutat durant la passada festa major, va resultar molt notable, havent assistit à la sessió donada en lo teatro del Camps de Recreo, una concurrencia lluhidissima. Fou escullida Reyna de la festa la bella senyoreta donya Mercè Aymar y Borri, filla del secretari de nostre Ajuntament, senyor Aymar y Rubio. Entre las poesias premiadas, n' hi ha de molt mérit. Felicitem als poetas y als organitzadors de tan agradable certamen catalá.

* Lo próxim diumenge dia 16, la societat Euterpe donará en lo teatro Tivoli lo sisé concert de la temporada. S' estrenará l' himne *La Fraternitat*, de Goula (pare) y lletra de Apeles Mestres.

Entre las pessas del programa, hi figurará la segona audició de la composició *Lo cup*, que tant gran éxit obtingué en l' ultim concert.

* Lo conegut baritono catalá Sr. Palou se troba al frente d' una companyia de sarsuela que treballa en América, havent debutat ab molt éxit ab *La tempestad* en lo teatro Nacional de S. José (Costa Rica).

* La reputada ballarina, nostra paisana la célebre Rosa Mauri, intenta fundar en París un institut que serveixi pera ensenyansa y casa-colegi de ballarinas, ab l' objecte de millorar la situació de moltes noyas que s' dedican al teatro.

* La popular Concha Martinez canta ara à Lisboa. També allí li han celebrat la seva sarsuela favorita, *Chateau Margaux*.

* Lo periódich «El Crucero», de Canet, publica en son últim número un bonich retrato del Excelentíssim Sr. Capità General D. Ramón Blanco.

* Ha sigut contractat com à director artístich del Gran teatro del Liceo l' eminent mestre D. Joan Goula (pare). Com à catalans nos n' alegrem, porque es una gran adquisició y porque si per la mostra s' coneix lo panyo, promet esperar que será bona roba, segons ditxo italiá, lo personal d' artistas.

* La companyia valenciana del Sr. Llorens es molt aplaudida en Novetats ¡lástima que no hi vaji mes gent!

CAVILACIONS

XARADAS

I

Lo noy-d' invers dos Verdú,
qu' es aprenent de forner,
portaba 'l dijous darrer
nna total plena d' hu.

Va véurer fer l' exercici
à quatre ó cinch companyias
y ell, entre altrs ximpleries
(cosa que s' ha pres per vici),
cridá com un militar
la tersa volta al revés,
quedant com si tal no fés;
pro 'ls soldats se van plantar.
Y com fôu vist lo xicot
y empaytat per un tinent,
caygué corrent y cayent
fentse mal be cap, hu y tot.

JORDI MONTSERRAT.

II

Há es abisme, dos escanya
y en Tot figura en Espanya.

ENRICH PALMER Y PAGÉS.

XARADA-CONVERSA

—Volia ana' un xich al hort
y no trobo la clau, Diego
—Es al dos.

—Tu vindrás luego
qu' hagas arribat del port.
—¿Podré vení' ab mon total
lo noy gran de la Madrona?
—Si: ¿hu 's diu?

—Fa poca estona
que ho hem dit just y cabal.

ARTUR CASADEMUNT.

GEROGLIFICH

O I C I E T e + á .

ESPANTA BOLLITS.

Solucions á las cavilacions del número 41

Xarada: Pepa.

Trénca-closcas: La púilla del Vallés.

Geroglífich: Enderina enderinala cosa es per la canalla.

Las han endevinat los Srs. Acróstich y Cantimplora que poden recullir en Administració lo corresponent exemplar del poema *Judas*.

Dits senyors y 'ls demés que enviihn endevinadas las solucions á las cavilacions del present número, obtindrán com á regalo un exemplar de *Boctos literarios* de D.ª Francisca Sanchez de Pirretas.

Correspondencia particular

J. M. Feliu: vosté s' ha espallat; no va la xarada. Lo senyor Grases, que envihi algun altre treball.—J. Limoner y D.ª Bartrina: no son propias per LO TEATRO CATALA las composicions de vostés, y aixó que van bé! Potse las aprofitarem en altra publicació quant menos s' ho pensin, si resolern realisar un projecte.—M. Solá: lo que haurá vist, ja estaba compos. l' altra setmana; pero no hi va cabrer. Ja hi pensen en vostat —¿Ah! ¿Viudo? no 'ns agrada pas.—Manel del Tranvía y M. Emulap: tampoch.—E. Vazquez: no 'l geroglífich, si 'l logogrifo, arreglat.

Tipografia, Susany y Companyia, Muntaner 36.—Teléfono 873

CÁPSULAS MORRUOL TÓNICH RECONSTITUYENTS

DEL DOCTOR PARELLADH

compuestas de Morruhol (principi actiu del oli de fetge de bacallá)

PEPTONAT DE FERRO é HIPOFOSFITOS DE CALS Y SOSA

La gran popularitat que en poch temps han lograt las Cápsulas del Dr. Parellada y l' ús constant que n' fan los metjes, son lo millor testimoni d' aquet remey eficaz y conegut ja en tot Espanya.

LAS CÁPSULAS TÓNICH RECONSTITUYENTS

s' administran ab éxit en las clinicas de la Casa de Misericordia, Casa de Caritat y en los hospitales de Santa Creu y del Sagrat Cor, ahont han substituit ab ventatja al oli de bacallá, de tant difícil y repugnante administració.

Preu de la capsula de 40 cápsulas, pessetas 2'50. Venta al en grós, farmacia d' Escribá (Fernando VII): á la menuda, en todas las farmacias